

теріали 80-ї міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів (10–11 квітня 2014 р.). Київ : НУХТ. 2014. Ч. 3. С. 497–499. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/gembec.htm

6. Маклаков А. Г. Общая психология : учебник. СПб. : Питер, 2001. 592 с.

7. Robbins S. Essentials of Organizational Behavior. Prentice Hall, 1997. 296 p.

8. Homans G. The Human Group. N. Y. : Harcourt, Brace and Co., 1950. 376 p.

REFERENCES

Gofman, I. *Predstavleniye sebya drugim v povsednevnoy zhizni* [Introducing yourself to others in everyday life]. Moscow: KANON-press-Ts; Kuchkovo pole, 2000.

Hembets, A., and Solohub, Yu. "Tekhnolohiia Customer Experience Management yak suchasnyi marketynhovy pidkhid pidpriemstv turystychnoho biznesu" [Customer Experience Management technology as a modern marketing approach

for tourism business enterprises]. *Naukovi zdobutky molodi – vyryshenni problem kharchuvannia liudstva u XXI stolitti*. 2014. http://tourlib.net/statti_ukr/gembec.htm

Homans, G. *The Human Group*. New York: Harcourt, Brace and Co., 1950.

Lyutens, F. *Organizatsionnoye povedeniye* [Organizational behavior]. Moscow: INFRA-M, 1998.

Maklakov, A. G. *Obshchaya psikhologiya* [General psychology]. St. Petersburg: Piter, 2001.

Petrichenko, P. A. "Sovremennyye modeli upravleniya vpechatleniyami kliyentov" [Modern models of customer experience management]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 6 (2) (2014): 31-35.

Robbins, S. *Essentials of Organizational Behavior*. Prentice Hall, 1997.

Sanakuyev, M. H. "Filosofiya informatsii ta filosofski osnovy informatyky" [Philosophy of Information and Philosophical Foundations of Informatics]. *Intehrovani komunikatsii*, no. 2 (2016): 91-96.

УДК 005.934
JEL: G34

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ

©2019 ОТЕНКО П. В.

УДК 005.934
JEL: G34

Отенко П. В. Методичне забезпечення оцінювання корпоративної безпеки

У статті проведено аналіз існуючого методичного забезпечення оцінювання рівня корпоративної безпеки. Систематизовано аналітичний інструментарій та методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємств на корпоративному рівні. Виділено особливості застосування загальноновизнаних методик (Сінгапур, Німеччина) оцінювання якості корпоративного управління. Визначено комплекс показників для оцінювання рівня корпоративної безпеки, які згруповано за принципами корпоративного управління. Наведено результати оцінювання рівня корпоративної безпеки за методологією агентства IBI-Rating. Виділено напрями та ідентифіковано ключові ознаки об'єктів оцінювання рівня корпоративної безпеки.

Ключові слова: корпоративна безпека, цілі розвитку, інтереси, принципи корпоративного управління, методичне забезпечення, оцінювання.

DOI:

Табл.: 1. **Бібл.:** 10.

Отенко Павло Васильович – аспірант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: Pavel.otenko@gmail.com

УДК 005.934
JEL: G34

Отенко П. В. Методическое обеспечение оценивания корпоративной безопасности

В статье проведен анализ методического обеспечения оценивания уровня корпоративной безопасности. Систематизированы аналитический инструментарий и методы оценивания уровня экономической безопасности предприятия на корпоративном уровне. Выделены особенности использования общеизвестных методик (Сингапур, Германия) оценивания качества корпоративного управления. Приведены результаты оценивания уровня корпоративной безопасности по методологии агентства IBI-Rating. Выделены направления и идентифицированы ключевые признаки объектов оценивания уровня корпоративной безопасности.

Ключевые слова: корпоративная безопасность, цели развития, интересы, принципы корпоративного управления, методическое обеспечение, оценивание.

Табл.: 1. **Библ.:** 10.

Отенко Павел Васильевич – аспирант Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины (пер. Инженерный, 1а, 2 эт., Харьков, 61166, Украина)

E-mail: Pavel.otenko@gmail.com

UDC 005.934
JEL: G34

Otenko P. V. The Methodical Provision of Assessment of Corporate Security

The article analyzes the methodical provision of assessment of the level of corporate security. The analytical instrumentarium and methods of assessing the level of economic security of enterprise at the corporate level are systematized. The features of the use of well-known methodologies (Singapore, Germany) for assessing the quality of corporate management are allocated. The results of the assessment of the level of corporate security according to the methodology of the IBI-Rating Agency are presented. The directions are allocated and the key features of the objects of assessment of the level of corporate security are identified.

Keywords: corporate security, development goals, interests, principles of corporate management, methodical provision, assessment.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 10.

Otenko Pavlo V. – Postgraduate Student of the Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenerny Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: Pavel.otenko@gmail.com

Інтеграція України у світовий економічний простір, де спостерігаються процеси зростання масштабів виробництва високих технологій, розширення номенклатури інноваційних товарів обумовили появу нових вимог, необхідність дотримання принципів, стандартів та норм корпоративного управління. Рішення цих проблем полягає, насамперед, у формуванні та використанні ефективних механізмів та інструментів управління, що обумовлені дією внутрішніх і зовнішніх інституціональних обмежень, забезпечують захист прав акціонерів та інтересів стейкхолдерів, інформаційну прозорість, якість корпоративного управління, соціальну відповідальність. Ці причини зумовлюють необхідність вирішення сукупності завдань щодо формування методичного забезпечення корпоративної безпеки.

Теоретичним і методологічним аспектам якості та безпеки корпоративного управління було присвячено чимало наукових досліджень та публікацій, а саме, праці А. Алчіана, Р. Брейлі, Р. Брілі, М. Дженсена, Г. Клейнера, Г. Козаченко, В. Кондратьєва, Р. Коуза, О. Ляшенко, С. Майерса, І. Мазура, Т. Момот, Р. Морка, Г. Назарової, Д. Норта, О. Поважного, К. Фама, Дж. Фрімена, М. Хесселя, Дж. Хіта, Дж. Ван Хорна, А. Радігіна, Л. Ружанської, І. Храбрової, В. Шапіро та ін.

Більшість досліджень зосереджена на проблемах якості корпоративного управління, організаційно-правового характеру власності, корпоративної культури, розробці механізмів балансу інтересів та моделей корпоративного контролю. Однак питанням, пов'язаним з розробкою методичних підходів та інструментарію для оцінювання корпоративної безпеки, не приділяється достатньої уваги, що і визначило *мету* даної статті.

На корпоративному рівні забезпечення безпеки діяльності підприємства обумовлено дією внутрішніх інституціональних обмежень. Принципи та діюча нормативно-правова основа корпоративного управління створює відповідні умови з корпоративної безпеки. Крім зазначеного, корпоративна безпека обов'язково передбачає врахування інтересів учасників корпоративних відносин та узгодження їх з цілями розвитку. Оскільки погляд на підприємство як соціальний інститут обумовлює необхідність для узгодження цілей «підтримувати справедливий і працездатний баланс між вимогами різних прямо зацікавлених груп – власників акцій, працівників, покупців і публіки взагалі» [1, с. 75], тому для розвитку українських промислових підприємств немаловажним фактором є формування й реалізація механізму врахування інтересів для погодженості та збалансованості в системі цілей.

Система пріоритетних інтересів підприємства не є незмінною: зміни торкаються поведінки суб'єктів зовнішнього середовища, що взаємодіють з підприємством, їх пріоритетності, актуальності. Як вважають дослідники [1; 2], існує певна послідовність етапів та

процедур для всебічного аналізу інтересів, визначення їх пріоритетності та подальшої їх гармонізації з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища. Першим етапом виступає формулювання системи інтересів, що здійснюється на засадах аналізу взаємозв'язків із суб'єктами зовнішнього середовища. При цьому важливим є врахування аспекту часу, оскільки повинні бути сформульованими не тільки поточні, а й стратегічні інтереси підприємства. Основними вимогами формулювання є чіткість та однозначність.

Слід зауважити, що система інтересів повинна включати обмежену кількість інтересів, що є найважливішими з точки зору життєдіяльності підприємства та знаходяться постійно у сфері управлінської уваги. Виділення пріоритетних інтересів є другим етапом формування відповідної системи. Пріоритетність інтересів оцінюється на основі їх рейтингу в групах, що формуються за функціонально-партнерським принципом.

Після ретельного та всебічного аналізу визначені пріоритетні інтереси повинні отримати кількісну оцінку за рахунок кількісного описання діяльності підприємства при повному дотриманні інтересу, що розглядається. Для оцінювання результатів діяльності при повному дотриманні інтересу доцільно використовувати ті показники, що застосовуються на практиці планування та обліку результатів діяльності підприємства, у статистичній звітності та аналітичній роботі.

При інтерпретації отриманих результатів керівнику підприємства слід звернути увагу на ті інтереси підприємства, яких дотримуються недостатньо. Хоча цей інтерес не є домінуючим для підприємства. Тому слід зауважити, що така оцінка носить достатньо суб'єктивний характер. Крім зазначеного, важливий ступінь дотримання інтересу, який визначається експертною оцінкою. Оскільки основною ідеєю є дотримання інтересів підприємства, то експертами повинні виступати представники топ-менеджменту підприємства. В окремих випадках залучаються незалежні експерти.

При формулюванні інтересів суб'єктів зовнішнього середовища необхідно використовувати всі можливі джерела інформації, якими можуть виступити: загальні публікації в ЗМІ, у спеціальній літературі, офіційні звіти науково-дослідних установ, банки даних, неофіційна інформація постачальників, споживачів, банків та інших інститутів фінансового ринку, інформація консультантів, результати проведення ярмарок, салонів, конференцій, діяльність партнерів, «паблік-рілейшинз». Слід звернути увагу, що така інформація може бути неточною, що обумовлено небажанням партнерів підприємства розкривати особливості своєї діяльності та власні інтереси. Так, як правило, партнери не поспішають розголошувати інформацію щодо кількісних оцінок своїх інтересів.

Смисловий аналіз формування інтересів підприємства зводиться до отримання відповідей на такі питання [1, с. 115]:

- ✦ чіткість, повнота та однозначність сформульованих інтересів підприємства та взаємодіючих з ним суб'єктів зовнішнього середовища;
- ✦ ступінь збігання інтересів підприємства та суб'єктів зовнішнього середовища, а також наявність можливостей розширення сфери їх збігу;
- ✦ наявність протиріч (принципових або часткових) між інтересами підприємства та взаємодіючих з ним суб'єктів зовнішнього середовища, їх сутність та наявність можливостей щодо їх усунення.

У зв'язку зі складністю смислового аналізу та необхідністю його виконання спеціалістами високої кваліфікації до його проведення можуть бути залучені сторонні спеціалісти, наприклад співробітники консалтингових агентств. Результати смислового аналізу в загальному вигляді представляють узгодженість (повністю/частково/суперечать) інтересів підприємства та взаємодіючих з ним суб'єктів зовнішнього середовища.

Додатковим критерієм такої оцінки є показник прибутковості діяльності підприємства, що розглядається як характеристика економічної безпеки. Якщо має місце ситуація, коли інтереси не збігаються в більшості, а підприємство є прибутковим, то такий результат розглядається як неточно сформульовані інтереси або є помилка у висновках смислового аналізу [3].

Найбільш актуальним і дослідженим є інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки [3–8]. Слід виділити такі напрями його застосування в системі управління підприємства: методи прогнозування можливих загроз і моделювання їх наслідків; методи ідентифікації та оцінювання небезпечних зон фінансово-економічного стану підприємства. Методичне забезпечення для управління економічною безпекою підприємства складають методи: теорії економічних ризиків [4]; багатовимірний аналіз [3; 5; 6]; кількісні та якісні методи прогнозування; динамічних рядів [5]; індикативні [7]; експертні [8]. З позицій наявних теоретичних здобутків необхідно зауважити, що загальним для представленої аналітичної інструментарію є обмеженість кількісного аналізу, оперування якісними, недостатньо конкретизованими параметрами, суб'єктивізм при оцінних процедурах, встановлені шкали оцінок та ін. Тому подальший розвиток розроблення аналітичної інструментарію оцінювання корпоративної безпеки повинен відбуватися через побудову досконаліших показників-індикаторів для кількісного оцінювання та їх застосування в системі стратегічного управління підприємством. Вирішен-

ня зазначеного завдання неможливе без урахування якості корпоративного управління підприємствами.

Оцінювання рівня корпоративної безпеки передбачає: по-перше, компаративний аналіз (функціональний бенчмаркінг), який складається з аналізу змісту методик оцінювання корпоративного управління кращих практик (Німеччина, Сінгапур) [9]. Методики цих країн відзначені великою кількістю апробацій на корпораціях з високим рівнем якості їх корпоративного управління (КУ) та корпоративної соціальної відповідальності. Відповідно до міжнародних принципів корпоративного управління, що розроблені Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у 2015 р., необхідно враховувати такі показники (табл. 1).

У травні 2016 р. Рейтинговим агентством IBI-Rating було проведено дослідження в компаніях реального сектора України. Для дослідження було обрано 55 підприємств, серед них 12 (21,8%) [10], акції яких розміщено на міжнародних фондових біржах (іноземні компанії з активами в Україні). Дослідження проводилося за такими напрямками: захист прав акціонерів; наглядова рада; менеджмент, аудит і контроль; розкриття інформації та прозорість; власні ініціативи та взаємодія з регулятором.

За методологією агентства IBI-Rating [10] рівень відповідності передовим міжнародним практикам і принципам ефективності корпоративного управління оцінювався за 5 напрямками, кожен з яких склали 5 питань. При цьому Агентством було враховано вимоги діючого законодавства, принципи корпоративного управління, затверджені Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), а також рекомендації профільної асоціації – «Професійна асоціація корпоративного управління» (ПАКУ). Інформаційну базу представляли: офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), бази даних НКЦПФР про ринок цінних паперів, офіційні сайти Міністерства юстиції України та підконтрольних їй установ, Єдиного державного реєстру судових рішень, Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України, офіційні веб-сайти підприємств, офіційні сайти вітчизняних і міжнародних фондових бірж. Внутрішніми документами, що підлягали аналізу, були: Статут підприємства, Положення Про загальні збори акціонерів, Положення про наглядову (спостережну) раду, Положення про ревізійну комісію, Протоколи загальних зборів акціонерів, Кодекс корпоративного управління/етики та інші. Оцінювання якості корпоративного управління здійснювалося за 4-рівневою шкалою: зразковий рівень, коли ризики для акціонерів, інвесторів та стейкхолдерів мінімальні; достатній рівень; задовільний рівень, що відповідає значним ризикам для акціонерів, інвесторів та стейкхолдерів; незадовільний рівень. За результатами дослідження агентства IBI-Rating встановлено, що:

Комплекс показників для оцінювання рівня корпоративної безпеки за принципами корпоративного управління

Групування показників за принципами корпоративного управління
Забезпечення ефективної системи корпоративного управління (КУ): наявність рейтингових оцінок компанії в галузі КУ на власному веб-сайті, власної методики оцінювання рівня КУ
Відповідальності та обов'язків членів наглядової ради (НР): наявність представника трудового колективу в складі НР, можливість доступу на засідання НР працівників компанії або їх представників, посада директора у складі НР, який займається питаннями просування та реалізації питань корпоративної соціальної відповідальності, перевірка реалізації корпоративної соціальної відповідальності як функція аудиторського комітету(внутрішня перевірка), проведення незалежного аудиту з питань реалізації корпоративної соціальної відповідальності (зовнішня перевірка), участь працівників у постановці цілей для НР
Дотримання прав акціонерів та врахування інтересів зацікавлених сторін: використання сучасних методів розрахунку для отримання акціонерами дивідендів; можливість трансграничного голосування акціонерів на загальних зборах акціонерів за допомогою сучасних мультимедійних технологій; можливість проведення проксі-голосування в разі необхідності, наявність практики незалежної оцінки правочинів із зацікавленістю для визначення їх справедливості та відповідності інтересам компанії, зазначена у Статуті; наявність резерву хвилин у порядку денному загальних зборів акціонерів для питань та проблем працівників компанії; наявність положень у Статуті компанії щодо захисту робочих місць трудового колективу у випадках злиття, поглинання, ліквідації та захоплення компанії; наявність практики присутності незалежного експерта на загальних зборах акціонерів з метою захисту інтересів працівників та міноритарних акціонерів; можливість проведення зборів трудового колективу компанії після проведення загальних зборів акціонерів з метою формування думки працівників стосовно результатів загальних зборів; можливість формування думки щодо заборони виплати премій членам НР у разі наявності заборгованостей по заробітній платі працівникам і за дивідендами
Соціальної відповідальності та екологічності: наявність критеріїв соціального інвестування компанії, інформації стосовно забруднення компанією навколишнього середовища, заходів зі збереження навколишнього середовища; відсутність штрафів та платежів за недотримання екологічних норм чинного законодавства; публікація консенсус-прогнозів стосовно бізнес-діяльності компанії для стейкхолдерів; відсутність укладених, але невиконаних договорів; присутність та активне спілкування представників компанії зі спільнотою в соціальних мережах; наявність програми екскурсій на виробництво для потенційних інвесторів; проведення Road-Show управлінцями компанії; проведення діалогу з біржею праці; розкриття гендерного складу працівників та управлінців; наявність обов'язкової системи страхування для працівників
Інформаційної прозорості: наявність даних щодо колективного договору компанії – чисельності працівників, складу, системи нарахування заробітної плати в цілому та за професіями/посадами; щодо можливості отримання соціального пакета послуг; стосовно пенсійного забезпечення працівників, які досягли пенсійного віку; взаємодії Правління, членів НР та голови НР зі стейкхолдерами: виступи, звернення, «відкриті наради», наявність мобільних додатків з метою розсилання корпоративних новин клієнтам і працівникам, наявність екскурсій на підприємство для молоді та студентів, проведення тренінгів, бізнес-симуляцій у сфері корпоративного управління з участю працівників та керівників усіх рівнів управління, публікація аналітичних оглядів стосовно бізнес-діяльності компанії
Взаємодії з інституційними інвесторами: наявність інформації про перехресні юрисдикції та розкриття цін акцій компанії на фондовому ринку

- ✦ компанії, акції яких розміщено на міжнародних біржах, демонстрували найвищий рівень стандартів корпоративного управління (середнє значення бала відповідності становило 95%), оскільки вони ратифікували та дотримуються стандартів і принципів корпоративного управління, встановлених Варшавською та Лондонською фондовими біржами;
- ✦ середньозважений рівень відповідності передовим міжнародним і вітчизняним практикам, принципам ефективного корпоративного управління компаній, акції яких торгуються на вітчизняних фондових біржах, склав 56,3%, що відповідає помірному рівню ризику;
- ✦ більшість компаній, акції яких допущені до торгів на вітчизняних фондових біржах, дотримуються обов'язкових вимог законодавства в частині корпоративного управління;

разом з тим, загалом показники, що відображають стан корпоративного управління у вітчизняному корпоративному секторі, характеризують недостатній рівень захисту міноритарних акціонерів та інвесторів.

Слід зазначити, що посилення регуляторних вимог впродовж останніх років сприяло покращенню корпоративного управління загалом на вітчизняних підприємствах реального корпоративного сектора. Попри це, далеко не всі установи спираються на передові принципи корпоративного управління. Про це свідчить той факт, що значна частина вітчизняних компаній реального сектора не публікує інформацію про кінцевих бенефіціарів, не має незалежних членів у складі наглядових рад, корпоративних секретарів та кодексу корпоративного управління. Варто також зазначити, що більшість компаній

виконують лише обов'язкові вимоги законодавства щодо питань, пов'язаних зі сферою корпоративного управління і втілюють офіційні рекомендації частково.

ВИСНОВКИ

Аналіз методичного забезпечення оцінювання рівня корпоративної безпеки дає можливість виділити напрями та ідентифікувати об'єкти оцінювання за такими ознаками:

1. Наявність діючих норм, правил і стандартів щодо організації прийняття рішень: *негативні* – відсутність кодексів корпоративного управління на підприємствах, сумісництво членства у виконавчому органі та в наглядовій раді, відсутність у складі наглядової ради незалежних членів, відсутність комітетів у складі наглядових рад та механізмів заочного голосування членів наглядової ради, відсутність періодичності очних засідань наглядової ради протягом року, відсутність корпоративного секретаря; відсутність чітких критеріїв й процедури проведення оцінки особистого внеску кожного члена наглядової ради в розвиток підприємства; відсутність процедури відбору та призначення членів наглядової ради на засадах компетентнісного підходу; *позитивні* – регламентація роботи загальних зборів акціонерів, наглядової ради, виконавчого органу, зростання показника регулярності та частоти проведення засідань наглядової ради; дотримання вимог до членів наглядової ради (знання та досвід роботи в галузі, знання у сфері корпоративних фінансів, відсутність конфлікту інтересів); організація спеціального навчання членів наглядових рад та менеджменту.

2. Асиметричність структури власності підвищує ризик конфлікту інтересів при прийнятті стратегічних рішень: отримання основного прибутку великих акціонерів шляхом управління фінансовими потоками підприємства, а не у вигляді дивідендів; відсутність регламенту дивідендної політики – нерегулярність виплати дивідендів акціонерам; відсутність внутрішнього аудитора (служби внутрішнього аудиту), низький ступінь регламентації діяльності органів управління.

3. Інформаційна прозорість – закритість інформації щодо системи оплати та винагороди членів наглядової ради; відсутність прозорого механізму визначення розміру дивідендів та їх виплати; закритість інформації про систему та розмір оплати праці менеджменту; доступність та достовірність інформації про фінансовий стан і фінансові результати роботи підприємств, структуру власності, кваліфікації менеджменту; ефективність використання сучасних каналів розкриття інформації (Інтернету, ЗМІ), якість корпоративних веб-сайтів.

4. Захист корпоративних прав та інтересів акціонерів – створює умови гармонізації інтересів: *негативні* – відсутність прояву інтересів закордонних інвесторів і відсутність практики залучення зовніш-

нього фінансування шляхом розміщення акцій підприємств на фондовому ринку, повільне впровадження процедур виявлення можливих конфліктів інтересів членів наглядової ради та виконавчих органів; *позитивні* – включення акцій до лістингу фондових бірж, дія інституту безвідкличної довіреності з корпоративних прав для вирішення безвихідних ситуацій та для забезпечення обов'язку відчужити корпоративні права.

5. Залучення акціонерів у процеси прийняття стратегічних рішень – створює умови із захисту прав акціонерів: *негативні* – невисокий ступінь активності та зацікавленості акціонерів в управлінні, що створює певні ризики виникнення конфліктів; *позитивні* – частка менеджменту в акціонерному капіталі складає не більше 30%, що відповідає критеріям підтримки балансу інтересів менеджменту та акціонерів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія. Київ : Лібра, 2003. 280 с.

2. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : монографія. 2-ге вид., переробл. Київ : НІСД, 2015. 348 с.

3. Отенко І. П., Ярошенко О. Ф. Аналітичний інструментарій управління економічною безпекою підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». 2009. № 4. Т. 2. С. 38–41.

4. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія. Київ : ХНЕУ, 2004. 480 с.

5. Малярець Л. М. Вимірювання ознак об'єктів в економіці: методологія та практика. Харків : Вид. ХНЕУ, 2006. 384 с.

6. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади : монографія. Харків : ХНЕУ, 2009. 299 с.

7. Войнаренко М. П., Яременко О. Ф. Управління економічною безпекою підприємства на основі оцінки відхилень порогових показників. *Економіст*. 2008. № 12. С. 60–63.

8. Канчавелли А. Д., Колобов А. А., Омельченко И. Н. Стратегическое управление организационно-экономической устойчивостью фирмы: Логистикоориентированное проектирование бизнеса. М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2001. 600 с.

9. Колдунова Е. В. АСЕАН на современном этапе и проблемы региональной стабильности. *Юго-Восточная Азия: актуальные проблемы развития*. 2015. № 28. С. 13–19.

10. Рейтинг корпоративного управління – IBI-Rating. URL: <https://www.ibi.com.ua/.../pravila-ta-reguljuvannja-tipy-rejtingov-rejting>

Науковий керівник – Кизим М. О., доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (Харків)

REFERENCES

Kanchavelli, A. D., Kolobov, A. A., and Omelchenko, I. N. *Strategicheskoye upravleniye organizatsionno-ekonomicheskoy ustoychivostyu firmy: Logistikooryentirovannoye proektirovaniye*

biznesa [Strategic management of the organizational and economic sustainability of the firm: Logistics design business]. Moscow: Izd. MG TU im. N. E. Baumana, 2001.

Kavun, S. V. *Systema ekonomichnoi bezpeky: metodolohichni ta metodychni zasady* [System of economic security: methodological and methodical principles]. Kharkiv: KhNEU, 2009.

Koldunova, Ye. V. "ASEAN na sovremennom etape i problemy regionalnoy stabilnosti" [ASEAN at the present stage and problems of regional stability]. *Yugo-Vostochnaya Aziya: aktualnyye problemy razvitiya*, no. 28 (2015): 13-19.

Kozachenko, H. V., Ponomaryov, V. P., and Liashenko, O. M. *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: sutnist ta mekhanizm zabezpechennia* [Economic security of an enterprise: the essence and mechanism of provision]. Kyiv: Libra, 2003.

Liashenko, O. M. *Kontseptualizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Conceptualization of management of economic safety of the enterprise]. Kyiv: NISD, 2015.

Maliarets, L. M. *Vymiriuvannia oznak ob'ektiv v ekonomitsi: metodolohiia ta praktyka* [Measurement of features of objects in

the economy: methodology and practice]. Kharkiv: Vyd. KhNEU, 2006.

Otenko, I. P., and Yaroshenko, O. F. "Analitychnyi instrumentarii upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva" [Analytical tool for managing the company's economic security]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 4 (2009): 38-41.

"Reitynh korporatyvnoho upravlinnia – IBI-Rating" [Corporate Governance Rating – IBI-Rating]. <https://www.ibi.com.ua/.../pravila-ta-reguljuvannja-tipy-rejtingov-rejting>

Vitlinskyi, V. V., and Velykoivanenko, H. I. *Ryzykolojiia v ekonomitsi ta pidpriemnytstvi* [Riskology in economics and entrepreneurship]. Kyiv: KNEU, 2004.

Voinarenko, M. P., and Yaremenko, O. F. "Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva na osnovi otsinky vidkhylen porohovykh pokaznykiv" [Management of economic safety of the enterprise on the basis of estimation of deviations of thresholds]. *Ekonomist*, no. 12 (2008): 60-63.

УДК 330.341

JEL: B52; D83; F01; L86

АНАЛІЗ ГЛОБАЛЬНОГО МЕДІАРИНКУ: ІНСТИТУЦІЙНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

©2019 ЛЮБЧИК К. Л.

УДК 330.341

JEL: B52; D83; F01; L86

Любчик К. Л. Аналіз глобального медіаринку: інституційно-методологічні засади

Процеси становлення світового медіаринку беруть свій початок з другої половини ХХ ст. і пов'язані насамперед з розбудовою в державах – лідерах постіндустріальної моделі економічного розвитку. В останні десятиліття рельєфно виокремлюються такі фундаментальні тренди розвитку медіа індустрії, як: формування і нарощування конкурентоспроможного впливу на світову медіасферу транснаціональних бізнес-структур; динамічна інтернаціоналізація медіабізнесу; синхронізація циклів розвитку національних медіа ринків; нарощування масштабів експорту медіапродуктів та розвиток міжнародного співробітництва в інформаційно-комунікаційній сфері. Водночас діяльність медіаселлерів, як зовнішніх рекламних структур, спрямована як на безпосередній продаж реклами засобів масової інформації, так і її продаж спільно з власними рекламними відділами ЗМІ. При цьому функціонування посередницьких структур в особі медіаселлерів, подібно дистриб'юторам, також справляє значний вплив на ключові параметри глобального медіаринку та його рівноважний стан. У сукупності формуються основні пропорції глобального медіаринку, його суб'єктно-об'єктні та територіально-географічні структури, а їх система характеризується жорсткою ієрархічністю, що відображає ступінь креативності медіапродуктів.

Ключові слова: медіаіндустрія, бізнес-структури, глобальний медіаринок, масова інформація, ЗМІ.

DOI:

Рис.: 1. **Бібл.:** 8.

Любчик Катерина Леонідівна – здобувач, кафедра міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

УДК 330.341

JEL: B52; D83; F01; L86

Любчик Е. Л. Анализ глобального медиарынка: институционально-методологические основы

Процессы становления мирового медиарынка берут свое начало со второй половины ХХ в. и связаны прежде всего с развитием в государствах – лидерах постиндустриальной модели экономического развития. В последние десятилетия рельефно выкристаллизовываются такие фундаментальные тренды развития медиаиндустрии, как: формирование и наращивание конкурентоспособного влияния на мировую медиасферу транснациональных бизнес-структур; динамическая интернационализация медиабизнеса; синхронизация циклов развития национальных медиарынков; наращивание масштабов экспорта медиапродуктов и развитие международного сотрудничества в информационно-коммуникационной сфере. В то же время деятельность медиаселлеров, как внешних рекламных структур, направлена как на непосредственную продажу рекламы средств массовой информации, так и ее продажу совместно со своими рекламными отделами СМИ. При этом функционирование посреднических структур в лице медиаселлеров, подобно

UDC 330.341

JEL: B52; D83; F01; L86

Liubchik K. L. Analyzing the Global Media Market: Institutional-Methodological Bases

The processes of formation of the world media market date back to the second half of the 20th century and are primarily related to the development in the countries - leaders of the post-industrial model of economic development. In recent decades, the fundamental trends in the development of the media industry have crystallized, such as: formation and build-up of competitive influence on the global media sphere of transnational business structures; dynamic internationalization of media business; synchronization of cycles of the national media markets; scaling up the media exports and international cooperation in the information and communication sphere. At the same time, activities of media sellers, as the external advertising structures, are aimed both at the direct sale of advertising of media and its selling together with the own advertising media departments. At this, functioning of intermediary structures in the person of media sellers, like distributors, also has a signifi-